

Laidiens: 16.02.2001., Nr. 27

Ministru kabineta noteikumi Nr. 66

Rīgā 2001.gada 13.februārī (prot. Nr. 7, 18.§)

Noteikumi par augļu koku un ogulāju pavairojamo materiālu

Izdoti saskaņā ar Augu aizsardzības likuma 5.panta 3.punktu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Šie noteikumi nosaka augļu koku un ogulāju pavairojamā materiāla (turpmāk - materiāls) atbilstības kritērijus un aprites kārtību šo noteikumu 1.pielikumā minētajām augļu koku un ogulāju ģintīm un sugām, kā arī potcelmiem un citām augu daļām, uz kurām uzpotēts šo noteikumu 1.pielikumā minēto ģinšu vai sugu pavairojamais materiāls.
2. Šie noteikumi neattiecas uz materiālu, kas paredzēts:
 - 2.1. izmantošanai personiskajām vajadzībām;
 - 2.2. izvešanai (eksportam) un tiek turēts izolēti no pārējā materiāla;
 - 2.3. izmēģinājumiem vai zinātniskām vajadzībām;
 - 2.4. selekcijas darbam;
 - 2.5. ģenētiskās dažādības saglabāšanai.
3. Šo noteikumu ievērošanas valsts uzraudzību un kontroli veic Valsts augu aizsardzības dienests.

II. Materiāla kategorijas

4. Materiālam ir šādas kategorijas:
 - 4.1. etalonaugi;
 - 4.2. pirmsbāzes materiāls;
 - 4.3. bāzes materiāls;
 - 4.4. sertificēts materiāls;
 - 4.5. standarta materiāls.
5. Etalonaugi ir šķirnes identitātei un pomoloģiskajām īpašībām atbilstoši augi, kuri tiek testēti, lai konstatētu kaitīgo organismu klātbūtni, un, ja nepieciešams, atveseļoti. Etalonaugus izmanto pirmsbāzes materiāla iegūšanai.
6. Pirmsbāzes materiāls ir vīrusbrīvs materiāls, kas:
 - 6.1. iegūts no vīrusbrīva vai vīrustestēta etalonauga;

6.2. pavairots, saglabājot šķirnes identitāti;

6.3. atbilst šajos noteikumos pirmsbāzes materiālam noteiktajām prasībām;

6.4. paredzēts bāzes materiāla ražošanai vai iegūšanai.

7. Materiālus raksturo šādi:

7.1. vīrusbrīvs materiāls ir materiāls, kas ir atveseļots un atzīts par brīvu no vīrusiem vai vīrusiem līdzīgiem organismiem un tiek turēts no infekcijas brīvos apstākļos vai ir iegūts, pavairojot veģetatīvā ceļā noteiktā paaudzē vīrusbrīvu materiālu;

7.2. vīrustestēts materiāls ir materiāls, kas ir testēts un atzīts par brīvu no šo noteikumu 2. un 3.pielikumā minētajiem vīrusiem vai vīrusiem līdzīgiem organismiem un tiek turēts no infekcijas brīvos apstākļos vai ir iegūts, pavairojot veģetatīvā ceļā noteiktā paaudzē vīrustestētu materiālu.

8. Bāzes materiāls ir vīrusbrīvs materiāls, kas:

8.1. pavairots veģetatīvā ceļā no pirmsbāzes materiāla, saglabājot šķirnes identitāti;

8.2. atbilst šajos noteikumos bāzes materiālam noteiktajām prasībām;

8.3. paredzēts sertificēta pavairojamā materiāla ražošanai vai iegūšanai.

9. Sertificēts materiāls ir materiāls, kas:

9.1. pavairots veģetatīvā ceļā no bāzes materiāla, saglabājot šķirnes identitāti;

9.2. atbilst šajos noteikumos sertificētam materiālam noteiktajām prasībām.

10. Standarta materiāls ir materiāls, kas:

10.1. pavairots, saglabājot šķirnes identitāti;

10.2. atbilst šajos noteikumos standarta materiālam noteiktajām prasībām.

III. Materiāla audzēšana

11. Audzējot pirmsbāzes materiālu, ievēro šādas prasības:

11.1. atklātā laukā šķirņu saglabāšana pieļaujama tikai potējot;

11.2. atklātā laukā nav pieļaujami ražojoši attiecīgās kultūras stādījumi;

11.3. segtajās platībās augu māju pārklāj ar kukaiņus aizturošu tīklu (maksimālais tīkla acs lielums - 1 mm). Pie durvīm novieto dezinfekcijas iekārtu;

11.4. segto platību uztur tīru no nezālēm un kaitīgiem organismiem. Augu māju tīra un dezinficē vismaz reizi gadā. Visas personas, kas strādā augu mājā, valkā piemērotu apģērbu;

11.5. augi savstarpēji nesaskaras;

11.6. katru gadu sagatavo vismaz 20 stādu *in vitro* (audu kultūrā) no katras *in vitro* audzētās šķirnes vizuālai un ģenētisko īpašību kontrolei. Šos augus saglabā vismaz vienu gadu. Atrastos atšķirīgos stādus iznīcina.

12. Audzējot bāzes materiālu, ievēro šādas prasības:

12.1. augu vecums nepārsniedz:

12.1.1. augļu kokiem - 7 gadus potzaru iegūšanai un 12 gadus potcelmu iegūšanai;

12.1.2. ogulājiem - 4 gadus;

12.1.3. zemenēm - 1 gadu;

12.2. atklātā laukā pieļaujama ražojošu attiecīgās kultūras stādījumu attālums:

12.2.1. augļu kokiem - ne tuvāk par 50 m;

12.2.2. krūmogulājiem - ne tuvāk par 250 m;

12.2.3. un zemenēm - ne tuvāk par 500 m.

13. Audzējot sertificētu materiālu, ievēro šādas prasības: augu vecums nepārsniedz 10-15 gadus sēkleņiem, 8-12 gadus veģetatīvi vairojamiem potcelmiem, 7-10 gadus kaulēņiem, 4 gadus - upenēm, ērkšķogām, jānogām un avenēm un 1 gadu - zemenēm.

14. Audzējot standarta materiālu, veic šķirnes identitātes un veselīguma vizuālo kontroli.

IV. Materiāla atbilstības novērtēšana un ražošanas procesa pārbaude

15. Ja materiāls atbilst šo noteikumu prasībām, Valsts augu aizsardzības dienests pirms materiāla audzēšanas vai tirdzniecības uzsākšanas izsniedz personai, kas reģistrēta Valsts augu aizsardzības dienestā (turpmāk - persona), pavairojamā materiāla sertifikātu. Valsts augu aizsardzības dienests veic materiāla atbilstības novērtēšanu veģetācijas un tirdzniecības laikā vismaz reizi gadā.

16. Materiāla atbilstības kritēriji ir šādi:

16.1. materiāla atbilstība konkrētai šķirnei un kategorijai;

16.2. materiāla un tā audzēšanas vai glabāšanas vietas atbilstība normatīvajos aktos noteiktajām fitosanitārajām normām;

16.3. materiāla un materiāla paraugu atbilstība šajos noteikumos minētajām prasībām.

17. Persona uzrāda dokumentus par augu aizsardzības līdzekļu izlietojumu un iepirkto un ražošanā esošo materiālu.

18. Ja atbilstības novērtēšanas laikā tiek konstatēts, ka materiāls neatbilst šo noteikumu prasībām, Valsts augu aizsardzības dienests pazemina tā kategoriju vai aptur materiāla tirdzniecību līdz attiecīgo trūkumu pilnīgai novēršanai. Ja trūkumus nav iespējams novērst, Valsts augu aizsardzības dienests neizsniedz vai anulē pavairojamā materiāla sertifikātu.

19. Valsts augu aizsardzības dienests vismaz reizi gadā ražošanas procesā pārbauda:

19.1. materiāla kvalitāti pirms ražošanas procesa uzsākšanas;

19.2. materiāla sēšanu, piķēšanu un stādīšanu;

19.3. materiāla atbilstību fitosanitārajām normām;

19.4. augsnes apstrādes plānu un metodes;

19.5. stādījumu vispārīgo kopšanu;

19.6. materiāla pavairošanu un novākšanu;

19.7. materiāla, telpu un darbarīku ķīmisko apstrādi;

19.8. materiāla iesaiņošanu, uzglabāšanu un transportēšanu.

20. Izdevumus, kas saistīti ar materiāla atbilstības novērtēšanu un ražošanas procesa pārbaudi, sedz persona.

V. Materiāla tirdzniecība

21. Atkarībā no izmēriem un kvalitātes materiālu ieskaita I vai II šķirā. Kvalitātes prasības, kas jāievēro, tirgojot materiālu, noteiktas šo noteikumu 4.pielikumā.

22. Materiāls nedrīkst būt inficēts ar karantīnas organismiem un šo noteikumu 2. un 3.pielikumā minētajiem kaitīgajiem organismiem.

23. Uzglabājot, izvedot no audzēšanas vai glabāšanas vietas vai pārdodot materiālu:

23.1. to sašķiro pēc izmēra un kvalitātes un iesaiņo vienveidīgās partijās;

23.2. pie partijas iesaiņojuma piestiprina etiķeti, kas ietver šo noteikumu 5.pielikumā minēto informāciju. Pirmsbāzes un bāzes materiālam etiķeti piestiprina pie katras materiāla vienības;

23.3. pievieno pavairojamā materiāla sertifikātu.

24. Tirgojot potcelmus, etiķetē norāda to tipu, sugu vai starpsugu hibrīdu.

25. Tirgojot pirmsbāzes, bāzes, sertificētu vai standarta materiālu, to novieto atsevišķi pa kategorijām.

26. Pirmsbāzes un bāzes materiālu tirgo jaunā iesaiņojumā, sertificētu un standarta materiālu - jaunā vai lietotā dezinficētā iesaiņojumā.

27. Ja dažādas izcelsmes vai dažādu partiju materiāls saiņošanas vai glabāšanas laikā tiek salikts vai sajaukts kopā, persona sastāda un saglabā protokolu, kurā norādīts partijas sastāvs un atsevišķu komponentu vai partiju izcelsme.

28. Tirgojot materiālu, persona nodrošina pircēju ar tirdzniecībā esošo šķirņu aprakstiem. Šķirnes apraksts ietver:

28.1. šķirnes nosaukumu, kā arī nosaukumu, ar kādu materiāls tiek pārdots citā valstī;

28.2. šo noteikumu 6.pielikumā minēto informāciju.

VI. Atbildība

29. Par augiem kaitīgo organismu izplatību, to pazīmēm vai citām augu attīstības novirzēm audzētājs informē Valsts augu aizsardzības dienestu.

VII. Noslēguma jautājums

30. Noteikumi stājas spēkā ar 2002.gada 1.janvāri.

Ministru prezidents A.BĒRZIŅŠ

Zemkopības ministrs A.Slakteris

Augļu koku un ogulāju ģintis un sugas

1. *Fragaria x ananassa* Duch. - zemenes
2. *Grossularia* - ērkšķogas
3. *Hippophae* - smiltsērķšķi
4. *Malus Mill* - ābeles
5. *Prunus armeniaca* L. - aprikozes
6. *Prunus avium* L. - saldie ķirši
7. *Prunus cerasus* L. - skābie ķirši
8. *Prunus domestica* L. - plūmes
9. *Pyrus communis* L. - bumbieres
10. *Ribes* - jāņogas un upenes
11. *Rubus* - kazenes un avenes

Zemkopības ministrs A.Slakteris

2.pielikums

Ministru kabineta

2001.gada 13.februāra
noteikumiem Nr.66

Augiem kaitīgie organismi, kuru izplatība pirmsbāzes un bāzes materiālā nav pieļaujama

Augļu koku un ogulāju kultūras	Augiem kaitīgie organismi	Testēšanas metodes numurs*	Rezultātu derīguma ilgums (gados)
1. Zemenes	zemeņu serdes puve (<i>Phytophthora cactorum</i>)	3	4 - segtajās platībās
	sakņu puve (<i>Rhizoctonia fragariae</i>)	3	1 - <i>in vitro</i>
	zemeņu miltrasa (<i>Sphaerotheca alchemillae</i>)	3	
	sakņu puve, verticilārā vīte (<i>Verticillium spp.</i>)	3	
	zemeņu virālā zaļziedainība	6	
	zemeņu virālā plankumainība	6	
	lapu nematodes (<i>Aphelenchoides spp.</i>)	8, 9	
	zemeņu stublāju nematode (<i>Ditylenchus dipsaci</i>)	8, 9	
	<i>Chaetosiphon fragaefolli</i>	8	
	zemeņu ērce (<i>Phytonemus pallidus</i>)	8	
	parastā tīklērce (<i>Tetranychus urticae</i>)	8	
2. Smiltsērķšķi	smiltsērķšķu pumpuru bakteriālā puve (<i>ier. Pseudomonas</i>)	1, 2	5